

MANIFESTĂRILE ȘTIINȚIFICE ALE INSTITUTULUI „BUCOVINA” AL ACADEMIEI ROMÂNE DIN 2011

Die wissenschaftlichen Veranstaltungen des „Bukowina”- Instituts der Rumänischen Akademie 2011

(Zusammenfassung)*

Die 2009 institutionalisierten Kolloquien des „Bukowina”-Instituts, die sich über die zwei grossen wissenschaftlichen Forschungsprogramme erstrecken – „Die Bukowina. Buch, Kultur, Zivilisation” und „Die Bukowina. Identität, Traditionen, Werten” – und als wichtigste Unterstützungsmittel und Ausdrucksformen des inneren wissenschaftlichen Lebens des Instituts betrachtet werden – so der Veranlasser derselben, Vasile I. Schipor, wissenschaftlicher Forscher und Sekretär des Instituts und Redaktionssekretär der Zeitschrift „Analele Bucovinei” – haben einige vorrängige Ziele: – die Förderung der Kultur- und Zivilisationswerten (der Kulturerbe) der Bukowina; – die Entdeckung einiger neuen Verständnis- und Deutungsperspektiven mit Bezug auf den Bukowiner kulturellen Raum und auf das hiesige kulturelle Phänomän; – die Anregung der Konkurrenzfähigkeit/konkurrenzfähigen Zusammenarbeit zwischen den Forschern, um den Anforderungen der fundamentalen nationalen und europäischen Grenzforschung gewachsen zu werden; – die Anregung, Bildung und Befestigung eines neuen und modernen Bewusstseins bezüglich des Wertes des eigenen Patrimoniums als Bestandteil des europäischen; – das Auftauchen von kulturellen, energetischen, integrativen Modellen auf dem ehemaligen Gebiet der historischen Bukowina. Der weiterliegende Beitrag bezieht sich auf die drei wissenschaftlichen Kolloquien, die vom „Bukowina”-Institut 2011 veranstaltet wurden, und gleichzeitig auf die internationale, jährlich organisierte wissenschaftliche Tagung, wobei kritische Bemerkungen und Vorschläge für die zukünftige Tätigkeit gemacht werden.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: die historische Bukowina, internes Seminar, wissenschaftliches Kolloquium, die Förderung der Kultur- und Zivilisationswerten der Bukowina, neue Verständnis- und Deutungsperspektiven des Bukowiner Kulturraumes, konkurrenzfähige Zusammenarbeit, das Auftauchen von kulturellen, energetischen, integrativen Modellen auf dem ehemaligen Gebiet der historischen Bukowina, Institutionen der Moderne.

Colocviul științific reprezintă principala formă de susținere și manifestare a vieții științifice din Institutul „Bucovina” al Academiei Române, începând cu anul 2009. Pornind de la o sugestie mai

* Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

veche, aparținând academicianului Radu Grigorovici (1911–2008), formulată în 1997, colocviul științific își propune, în viziunea inițiatorului, să transforme în permanență seminarul intern, cel dintâi cadru de formare continuă a cercetătorilor și modalitate fundamentală de stimulare și emancipare a conștiinței instituționale.

Colocviul științific acoperă cele două mari programe de cercetare științifică, „Bucovina. Carte, cultură, civilizație”, „Bucovina. Identitate, tradiții, valori”, și își propune, în viziunea inițiatorului – cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, secretar științific al instituției și secretar de redacție al periodicului „Analele Bucovinei” –, pe lângă rostul lui fundamental, alte câteva obiective de actualitate: – promovarea valorilor culturii și civilizației (moștenirii culturale) din Bucovina; – descoperirea unor noi perspective de înțelegere a spațiului cultural bucovinean și de interpretare a fenomenului cultural de aici; – stimularea competiției/colaborării competitive între cercetători, în vederea acomodării acestora cu exigențele cercetării fundamentale „de frontieră”, la nivel național și european; – stimularea, formarea și consolidarea unei conștiințe noi, moderne privitoare la valoarea propriului patrimoniu, ca parte integrantă a patrimoniului european; – emergența modelelor culturale paideice, energetice, integratoare în spațiul fostei Bucovine istorice.

Cel dintâi colocviu științific, având tema „Bucovina în imagini de epocă”, se desfășoară în 7 aprilie 2011, la sediul Institutului „Bucovina”, din Rădăuți, începând cu ora 10. Prima parte a colocviului cuprinde prezentarea a trei referate-impuls: – CS III drd. Vasile I. Schipor, *Fotografi și studii fotografice din Bucovina (1862–1944)*; – CS III dr. Ovidiu Bătă, *Bucovina în enciclopedia „Monarhia Austro-Ungară în cuvânt și imagine”*; – CS III dr. Marian Olaru, *Scrierea Istoriei României – dezbateri metodologice. Istorie conceptuală sau istorie politică*. Acestea sunt urmate de filmul documentar *Vizita împăratului Carol I al Austriei la Cernăuți, în 1917*, prezentat de bibliotecar Raluca-Irina Muscă.

Colocviul mai cuprinde o parte consacrată dezbaterii și un semnal editorial consistent. Sunt prezentate aici „Analele Bucovinei”, Rădăuți-București, anul XVII, nr. 1 (34), [ianuarie–iunie] 2010, Editura Academiei Române, 354 p. (Ovidiu Bătă, Vasile I. Schipor) și patru cărți: – Dimitrie Dan, *Armenii ortodocși din Bucovina*, București, Editura Zamca, 2010, 90 p. (Vasile I. Schipor); – Radu Grigorovici, *Profesorul și cursurile sale de optică restituite*, Cuvânt-înainte de Dan H. Constantinescu, Postfață de prof. univ. dr. Athanasie Truția, Craiova, Editura Alma, 2010, 476 p. (Vasile I. Schipor); – Dimitrie Onciul, *Scrieri istorice despre Bucovina și Transilvania și studii lexicografice*, Cuvânt-înainte de academician Radu Grigorovici, Ediție, studiu introductiv, note și comentarii de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Pregătirea pentru tipar a ediției: Vasile I. Schipor, Indice de nume: Rodica Iațencu, București, Editura Academiei Române, Colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii” (24), 2010, 280 p. (Vasile I. Schipor); – Al. Bocănețu, *Istoria orașului Cernăuți pe timpul Moldovei*, Studiu introductiv de Ștefan Purici, Notă asupra ediției și Indice de nume: Rodica Iațencu, Cernăuți, Editura Zelena Bukovyna, Colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii” (31), 2010, 116 p. (Rodica Iațencu). Responsabilul acestui colocviu este Ovidiu Bătă.

Cel de al doilea colocviu științific organizat de Institutul „Bucovina” în 2011, intitulat „Bucovina. Microistorii sociale”, se desfășoară în 23 iunie la sediul instituției, începând cu ora 10.

Prima parte a colocviului cuprinde prezentarea unor referate: – CS III dr. Ovidiu Bătă, *Falimentul complexului minier Manz din Bucovina*; – CS dr. Marian Olaru, *Fragmente de jurnal. Albert Kollmann și Bucovina la începutul secolului al XX-lea*; – CS III dr. Rodica Iațencu, *Fotografi din România interbelică. Iosif Berman (1892–1941)*; CS drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, *Georg Geib: Gura Humorului – istoria unui mic oraș*; CS III drd. Vasile I. Schipor, *Expoziția de pictură de la Galeriile de Artă din Cernăuți, ianuarie 2011 – un eveniment în viața artistică din Bucovina*. Tot aici, bibliotecara Raluca-Irina Muscă prezintă un *Album Iosif Berman* (PowerPoint).

Referatele sunt urmate de dezbateri, la care participă și câțiva invitați externi. În cadrul acestora, profesorul Traian Rei aduce în discuție exprimarea în limba română astăzi în tot mai bogata producție editoria

fac, din păcate, o

Partea consacrată semnalului editorial aduce în atenția celor interesați câteva apariții, de interes și pentru cercetarea științifică: Ion Crețu, *Tereblecea: un sat la margine de țară*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2010, 344 p. (Vasile I. Schipor); *Bucovina în mărturiu de epocă*, Antologie și argument de Liviu Papuc, Iași, Editura Alfa, 2010, 298 p. (Vasile I. Schipor); Leca Morariu, *Opere*, Vol. I, *Istorie și critică literară*, Ediție îngrijită, notă editorială și cuvânt-înainte de Liviu Papuc, Iași, Editura Tipo Moldova, Colecția „Opera omnia”, 2011, 800 p. (Vasile I. Schipor); Leca Morariu, *Opere*, Vol. II, *Beletristică*, Ediție îngrijită, notă editorială și prefață de Liviu Papuc, Iași, Editura Tipo Moldova, Colecția „Opera omnia”, 2011, 772 p. (Vasile I. Schipor). Responsabilul acestui colocviu este CS dr. Marian Olaru.

Cel de al treilea colocviu științific, intitulat „Activitatea editorială a Institutului «Bucovina». Exigențe, aspirații, dificultăți”, se desfășoară în 22 septembrie 2011, la sediul instituției, între orele 10–15,00.

Prima parte a colocviului cuprinde două referate-impuls: – Cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, *Activitatea editorială a Institutului «Bucovina». Exigențe, aspirații, dificultăți*; – Cercet. șt. dr. Ștefan Purici, *Bucovina și Basarabia în dezbaterile istoricilor și analiștilor politici*.

Referatele sunt urmate de o dezbateră tematică: *Activitatea editorială a Institutului „Bucovina”. Orientări, probleme, soluții*. Moderatorul acesteia este cercet. șt. drd. Vasile I. Schipor, secretarul științific al Institutului „Bucovina”.

Obișnuitul semnal editorial cuprinde, la început, prezentarea ultimului tom tipărit al periodicului științific propriu, „Analele Bucovinei”, Rădăuți–București, anul XVII, nr. 2 (35), iulie–decembrie 2010, 342 p. (Ovidiu Bătă, responsabil de număr, și Vasile I. Schipor, secretar de redacție). Acestuia îi urmează mai multe cărți și periodice apărute în 2010 și 2011: – Victor Iosif, *Cronica școlii din Vicovu de Jos*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2011, 384 p. (Ovidiu Bătă); – *Izvorul. 150 de ani de școală la Bilca*, volum coordonat de Mircea Irimescu, Rădăuți, Editura Septentrion, 2011, 335 p. (Rodica Iațencu); – Anița Nandriș-Cudla, *Aus meinem Leben. 20 Jahre in Sibirien. Ein Schicksal aus der Nordbukowina. Eine wahre Geschichte*. [Din viața mea. 20 de ani în Siberia. Un destin din Bucovina de Nord. O poveste adevărată], Traducere din limba română de Anca Pavel-Mihăilescu, Augsburg, Grupul Media „Universal Grafische Betriebe” S.A. München, 2011, 176 p. Ștefănița-Mihaela Ungureanu); – Nicolae Ciurea-Genuneni, *Un portret în filigran de suflet*. [Traian Cantemir], Râmnicu-Vâlcea, Editura „Almarom”, 2011, 602 p. (Elena Pascaniuc); – Ludwig Adolf Staufe, *Basme populare din Bucovina. O colecție inedită*, București, Editura Saeculum I.O., 2010, 352 p. (Elena Pascaniuc); – Mihai Camilar, *Cultură și civilizație tradițională în zona etnografică Humor, Câmpulung Moldovenesc*, [Fundăția Culturală] Biblioteca „Miorița”, 2011, 396 p. + o hartă etnografică (Vasile I. Schipor); – Victor Prelicz, *Geschichte der Stadt Sereth und ihre Alterthümer. Istoria orașului Siret și antichitățile sale*, Ediție îngrijită de Bogdan-Petru Niculică, Traducere: Ioana Rostof, Iași, Editura Tipo Moldova, 2011, 132 p. (Vasile I. Schipor); – Eugen Dimitriu, *Lumini bucovinene*, Vol. I–II, Suceava Editura Mușatinii, Colecția „Mircea Streinul”, 2011, 474 + 382 p.; – „Glasul Bucovinei”, revistă trimestrială de istorie și cultură, Cernăuți–București, anul XVII, nr. 2 (66), aprilie–iunie 2010, 148 p. (Vasile I. Schipor); – „Țara Fagilor». Almanah cultural-literar al românilor nord-bucovineni”, XIX, Cernăuți–Târgu-Mureș, Societatea Culturală „Arboroasa”–Editura Nico, 2010, 332 p. (Vasile I. Schipor).

Partea a patra a colocviului cuprinde mai multe proiecții cu subiect Bucovina: – *Art Nouveau*, pps; – *Art Nouveau. Cernăuți*, Slide Show; – *Vama, inima Bucovinei*, Slide Show, prezentate de Raluca-Irina Muscă și Vasile I. Schipor. Responsabilul acestui colocviu, gândit ca formă de colaborare modernă, nepolitizată cu Universitatea Liberă a Societății pentru Cultura și Literatură Română în Bucovina, este Vasile I. Schipor.

Din perspectiva obiectivelor asumate în 2009, tema colocviului nostru din trimestrul al III-lea 2011, „Activitatea editorială a Institutului «Bucovina» al Academiei Române. Exigențe, aspirații, dificultăți”, are o importanță cardinală, deoarece privește pregătirea pentru tipar a periodicului propriu, „Analele Bucovinei”, fondat în 1994, și, deopotrivă, pregătirea pentru tipar a lucrărilor cuprinse în *Colocviul științific* (1996). În referatul nostru prezentat

acestea prezentate în orice dicționar al limbii române contemporane: 1) a stabili, pe baza unei cercetări amănunțite, un text în vederea publicării lui (cu adnotații critice și explicative); a îngriji apariția unei opere și 2) a efectua lucrările de răspândire a unei cărți sau a unei publicații, mai puțin de tipărire a acestora.

Activitatea editorială a Institutului „Bucovina” al Academiei Române privește, în primul rând, pregătirea materialelor (articole, studii, recenzii, cronici, documente etc.) în vederea publicării acestora în „Analele Bucovinei”, periodic științific cu un program și format adoptate, cu unele excepții, încă de la apariție.

Programul periodicului „Analele Bucovinei” este formulat în articolul-program, intitulat *Argument*, semnat de academicianul Gheorghe Platon (vezi în „Analele Bucovinei”, Rădăuți–București, anul I, nr. 1, ianuarie–iunie 1994, p. 5–6). Ca document al epocii care l-a produs și al unei generații însuflețite, la începutul anilor 1990, de „mari idei”, acesta surprinde importanța proiectului patronat de Academia Română–Filiala Iași, din perspectiva integratoare a istoriei naționale: „Când o parte a națiunii se află în suferință, întregul organism național se resimte dureros. Sabia care se clatină asupra acestei părți amenință, în măsură egală, întreaga națiune în existența sa materială și spirituală.

Aspirațiilor spre reîntregire și eforturilor politice pentru a le realiza trebuie să li se adauge datoria morală de a cultiva și a întreține conștiința întregului național. «Unirea în cugete și în simțiri» – chiar și în noile condiții ale istoriei – a rămas, trebuie să rămână, preluul necesar al actului politic.

Istoria națională a românilor se cuvine să cuprindă, firesc este, istoria vremurilor în care cele două provincii, părți din trupul țării, s-au aflat sub stăpânire străină. Reconstituirea acestei istorii (adevărată istorie a rezistenței naționale) este un imperativ al vremurilor noastre, trebuit păstrării încrederii în valorile naționale și în destinul nostru istoric.

Împrejurări politice proprii au imprimat vieții românești și mișcării naționale din Basarabia și Bucovina căi deosebite, modalități de expresie care nu coincid. Țara, națiunea, este datoare să urmărească, să sprijine, să încurajeze și să dirijeze, chiar, această mișcare; fără să lezeze interesele cuiva, mișcarea națională a românilor afirmă și promovează valorile libertății și ale democrației, în numele cărora se realizează ordinea politică a lumii de astăzi. [...].

«Analele Bucovinei» – al cărui prim număr este acesta – pe linia prestigioaselor publicații care au precedat-o, își propune să fie un instrument pentru împlinirea nobilelor obiective ale promovării și răspândirii culturii naționale; să reprezinte o alternativă românească autorizată în dialogul, demult deschis, privind istoria și cultura Bucovinei. Se va înscrie în acest dialog cu prestigiul instituției care o patronază și cu autoritatea numelor care vor semna în paginile sale.

Sanctuar al Moldovei, cuprinzând ctitoria descălecătorilor, mormântul marelui Ștefan, cetatea de scaun a Țării și ctitoriile vo[iv]evodale care mărturisesc geniul creator al poporului, Bucovina poartă în ea sufletul românesc dintotdeauna. «Analele Bucovinei» se vor strădui să dea expresie acestui suflet, ridicând conștiințele noastre, ale tuturor, la nivelul unor mari idei”.

Timp de cinsprezece ani, editorialul semnat, la început de drum, de către academicianul Gheorghe Platon este singurul document programatic al Centrului pentru Studiul Problemelor Bucovinei și al „Analelor Bucovinei”. În 2009, prin editorialul *Considerații privitoare la cercetarea istoriei Bucovinei în spațiul românesc*, Mihai-Ștefan Ceaușu formulează câteva „posibile direcții de cercetare”, privite din „perspectiva activității Institutului «Bucovina» și a publicațiilor editate sub egida sa, într-un moment în care chestiunea acomodării din mers a propriului proiect științific se impune ca o necesitate” (vezi în „Analele Bucovinei”, tomul XVI, nr. 2 (33), iulie–decembrie 2009, p. 363. Integral, editorialul se află aici la paginile 363–368).

Cu modificări în colegiul de redacție, îmbunătățiri de structură și un număr variabil de pagini, „Analele Bucovinei” se ocupă în cei optsprezece ani de apariție neîntreruptă de problemele Bucovinei istorice sub toate aspectele: viață politică, literară, culturală și artistică, istorie, demografie, toponimie, onomastică, statistică, etnografie și folclor, științe naturale. Număr de număr, este rezervat un spațiu larg evocării personalităților bucovinene, cărților și revistelor din provincie, manifestărilor diverse ce au ca temă Bucovina, atât în țară cât și peste hotare. Prin caracterul enciclopedic și prin aria de cercetare, „Analele Bucovinei” reprezintă o contribuție importantă la cunoașterea și promovarea culturii și istoriei Române cât și în

uităm, de asemenea, nici faptul că „Analele Bucovinei”, periodic cu apariție semestrială, abordează, prin structura sa, domeniile vizate prin proiectul *Enciclopedia Generală a Bucovinei*, publicând, cu prioritate, lucrări cu caracter monografic, la nivelul exigențelor publicisticii științifice academice contemporane și fără a neglija orizontul de așteptare al utilizatorilor din Bucovina și originari de aici, provincie privită, programatic, în întregul ei istoric.

De-a lungul celor optsprezece ani de apariție, în paginile periodicului „Analele Bucovinei”, alături de întemeietori și mentori, publică cercetători, profesori, învățători, preoți, muzeografi, arhiviști din multe localități ale Bucovinei și din țară, de la Cernăuți și din Basarabia, din Occident. Prin oferta sa, „Analele Bucovinei” se adresează nu numai specialiștilor, ci și unui public mai larg, furnizându-i elemente (date, informații, modele de interpretare) necesare în construirea propriei strategii de cunoaștere, precum și repere în deprinderea științei de a înțelege prezentul și de a-și construi viitorul. Periodicul „Analele Bucovinei” tipărește pe coperta I imaginea unei biserici din Bucovina, promovând și în acest fel, număr de număr, valorile inestimabile ale patrimoniului cultural bucovinean, unele incluse în lista patrimoniului cultural mondial.

Obiectivele activității de elaborare și editare a periodicului „Analele Bucovinei”, „un instrument pentru împlinirea nobilelor obiective ale promovării și răspândirii culturii naționale” și „o alternativă românească autorizată în dialogul, demult deschis, privind istoria și cultura Bucovinei”, sunt, din păcate, ignorate în reținerea, promovarea și pregătirea pentru tipar a unor lucrări, semnate mai ales de autori locali. Corelativ, în reținerea, promovarea și pregătirea pentru tipar a unor lucrări sunt ignorate înseși obiectivele instituției, care, ca unitate a Academiei Române în Bucovina, este chemată „să adune toate forțele din zonă, să determine un dialog cu istoricii de la Cernăuți și Augsburg”, să promoveze valorile culturii și civilizației de aici, respectând adevărul, prin cercetări fundamentale, concepute într-o viziune nouă, modernă. Cel dintâi obiect de activitate al instituției, stabilit prin legea de funcționare, în 1993, „elaborarea studiilor românești contemporane, de interes național, asupra istoriei și culturii Bucovinei”, este frecvent nesocotit, făcându-se loc unor materiale semnate de autori care ignoră constant bogata tradiție a „localismului creator”, cerințele elementare ale unei cercetări științifice (temeinicia documentării, atitudinea critică față de izvoare, profunzimea analizei, deschiderea față de inedit, nou și inovație, amplitudinea perspectivei în interpretarea faptelor, deschiderea față de emanciparea discursului istoriografic propriu etc.), ale limbii române și ale stilului științific. Tot aici, dintre problemele constante ale activității editoriale menționăm: glorioasa carieră a greșelilor de tot felul, precaritatea sentimentului de răspundere/responsabilitate pentru cuvântul tipărit/exprimarea scrisă al (a) unor cercetători, inaderența la exigențele impuse de competiția academică de anvergură și la nevoia „acomodării” cu noul statut, acela de „institut național”, obținut în 2007. Problemele Institutului, menționate în 2007, „de a căror corectă rezolvare depinde, în bună măsură, viitorul [unui] proiect românesc privind Bucovina”, își păstrează actualitatea. „Reabilitarea condiției esențiale a cercetării”, „formarea de cercetători valoroși, cu inițiativă, harnici, generoși, cu responsabilitate, deschiși cooperării, receptivi, dornici să acceadă la standarde competitive și la bucuria descoperirii de noi orizonturi de înțelegere și abordare în cercetarea științifică”, orientarea instituției spre devenirea sa ca „loc în care să fie adunate, cu înțelepciune, toate forțele creatoare ale provinciei, toți bucovinenii risipiți în țară și în lume, toți cei care pot crea și promova valori” rămân, din păcate, doar aspirații firave, ocazionale, sufocate repede de revărsările provincialismului și ale „micilor interese” (sinecurii).

Probleme asemănătoare intervin și în activitatea de pregătire pentru tipar a lucrărilor din Colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii”, fondată în 1996, în cadrul căreia apar până acum 33 de lucrări: sinteze, monografii, documente, precum și ediții noi ale unor contribuții valoroase privind Bucovina istorică. Primele două cărți apar în cadrul programului național prioritar de editare a unor lucrări fundamentale. În ordine cronologică, lucrările tipărite în cadrul colecției sunt:

1) Nicolai Grămadă, *Toponimia minoră a Bucovinei*, vol. I–II, Îngrijirea ediției, studiul introductiv, bibliografia, notele și indicele: Ion Popescu-Sireteanu; Introducere: D. Vatamaniuc, București, Editura Anima, 1996;

2) *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice*, Ediție bilingvă îngrijită, Editura Academiei Române, București, 2007; Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2007; Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2007; Prefață de D. Vatamaniuc, E

- 3) Ștefan Purici, *Mișcarea națională românească în Bucovina între anii 1775–1861*, Cuvânt-înainte de Mihai Iacobescu, Suceava, Editura Hurmuzachi, 1998;
- 4) Mircea Pahomi, *Biserici și schituri ortodoxe românești din Ținutul Cernăuți. Din istoria Bisericii Ortodoxe Române în nordul Bucovinei. Episcopia de Rădăuți*, Suceava, Editura Hurmuzachi, 1998;
- 5) Constantin Morariu, *Cursul vieții mele. Memorii*, Ediție îngrijită, prefață, microbiografii, glosar și note: prof. univ. dr. Mihai Iacobescu, Suceava, Editura Hurmuzachi, 1998;
- 6) Mircea A. Diaconu, *Mișcarea „Iconar”. Literatură și politică în Bucovina anilor '30*, Iași, Editura Timpul, 1999;
- 7) *Bucovina în prima descriere fizico-politică. Călătorie în Carpații Dacici (1788–1789)*, Ediție bilingvă îngrijită, cu introduceri, postfețe, note și comentarii de acad. Radu Grigorovici; Prefață de D. Vatamaniuc, Rădăuți, Editura Septentrion, 2002;
- 8) *Procese politice, sociale, culturale și economice în Bucovina, 1861–1918. Aspecte edificatoare pentru o Europă unită?* Materialele Conferinței Științifice Internaționale Rădăuți, 20–22 septembrie 2000, Suceava, Editura Universității, 2002;
- 9) Marian Olaru, *Mișcarea națională a românilor din Bucovina la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, Cuvânt-înainte de acad. Gheorghe Platon, Rădăuți, Editura Septentrion, 2002;
- 10) Valerian I. Procopciuc, *Sucevița – sat al Obcinilor Bucovinei și gropniță a Movileștilor*, Cuvânt-înainte de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Cuvânt de încheiere: Vasile I. Schipor, Rădăuți, Editura Septentrion, 2003;
- 11) Petru Bejinariu (coord.), *Familia Ispescu în mișcarea națională din Bucovina*, Cuvânt-înainte de prof. univ. dr. D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Rădăuți, Editura Septentrion, 2004;
- 12) Petru Bejinariu, *Eugen Botezat și școala de biologie de la Cernăuți*, Cuvânt-înainte de prof. univ. dr. Constantin Toma, m.c. al Academiei Române, Rădăuți, Editura Septentrion, 2005;
- 13) Teodor Balan, *Istoria teatrului românesc în Bucovina istorică*, Ediție după manuscrise de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, București, Editura Academiei Române, 2005;
- 14) Daniel Hrenciuc, *Continuitate și schimbare. Integrarea minorităților naționale din Bucovina istorică în Regatul României Mari (1918–1940)*, vol. I, *Perspectiva național-liberală (1918–1928)*, Rădăuți, Editura Septentrion, 2005;
- 15) Elena Olaru, Marian Olaru (coordonatori), *Colegiul Tehnic Rădăuți. Studiu monografic*, Cu o postfață de Vasile I. Schipor, Rădăuți, Editura Septentrion, 2005;
- 16) Teodor Balan, *Documente bucovinene*, vol. VII–IX, Ediție îngrijită, note și comentarii de prof. univ. dr. Ioan Caproșu, Indici de nume și de materii de Arcadie Bodale, Prefață de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Postfață de prof. univ. dr. Pavel Țugui, Iași, Editura Taida, 2005–2006;
- 17) *Bucovineni împotriva comunismului: frații Vasile și George Motrescu*, Ediție îngrijită, note și comentarii de Mariah Olaru, Prefață D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Postfață de Vasile I. Schipor, Indici de nume de Rodica Iațencu, Suceava, Editura Universității [„Ștefan cel Mare”], 2006;
- 18) *Claudiu Ispescu, mesager al spiritualității românești în Italia, I. Corespondență (1926–1942)*, Ediție, prefață și studiu introductiv de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Notă asupra ediției de Elena Pascanici, București, Editura Academiei Române, 2006;
- 19) Acad. Radu Grigorovici, *Bucovina între milenii. Studii și documente*, Cuvânt-înainte: D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Ediție îngrijită de Rodica Marchidan și Rodica Iațencu, Cuvânt înainte: D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, București, Indici de nume de Rodica Iațencu, Editura Academiei Române, 2006;
- 20) D. Vatamaniuc, *Bucovina între Occident și Orient. Studii și documente*, Cuvânt-înainte de acad. Ștefan Ștefănescu, București, Editura Academiei Române, 2006;
- 21) Teodor Balan, *Die Geschichte des deutschen Theaters in der Bukowina 1825–1877/Istoria teatrului german în Bucovina 1825–1877*, Editată după manuscrise de către D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, București, Editura Academiei Române, București, Editura Anima, 2007;

- 22) Vasile I. Schipor, *Bucovina istorică. Studii și documente*, Cuvânt-înainte de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, București, Editura Academiei Române, 2007;
- 23) Teodor Balan, *Lupta pentru Tricolor. Un capitol din istoria politică a Bucovinei, 1898–1904*, Ediție îngrijită, note, comentarii și cronologie de Marian Olaru, Cuvânt-înainte de prof. univ. dr. Pavel Țugui, București, Editura Academiei Române, 2007;
- 24) Dimitrie Onciul, *Scrieri despre Bucovina și Transilvania și studii lexicografice*, Cuvânt-înainte de academician Radu Grigorovici, Ediție, studiu introductiv, note și comentarii de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, București, Editura Academiei Române, 2010;
- 25) Petru Bejinariu, *Constantin N. Hurmuzachi – om de știință și om politic*, Prefață de prof. univ. dr. Constantin Toma, m.c. al Academiei Române, Rădăuți, Editura Septentrion, 2007;
- 26) Filimon Rusu, *Amintiri. Oameni și locuri din Țara Fagilor*, Cuvânt-înainte de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Ediție îngrijită: studiu introductiv, note, comentarii și tabel cronologic de Vasile I. Schipor, indice de nume de Rodica Iațencu, București, Editura Academiei Române, 2009;
- 27) Petru Bejinariu (coordonator), *Ion T. Tarnavski – biolog, întemeietorul școlii de palinologie*, Cuvânt-înainte de Constantin Toma, m.c. al Academiei Române, Suceava, Editura Universității [„Ștefan cel Mare”], 2009;
- 28) Constantin Hrehor, *Silvestru Morariu Andrievici*, Cuvânt-înainte de prof. univ. dr. Mihai Iacobescu, Iași, Editura Timpul, 2009;
- 29) Dan Camer, *Mazilii și răzeșii din Bucovina*, Studiu istoric și statistic elaborat pe baza materialelor recensămintelor moldovenești din anii 1772–1773 și 1774, Cuvânt-înainte de Vasile I. Schipor, Buzău, Editura Omega, 2009;
- 30) Ilie Dugan-Opaiț, *Familia Dugan din Cires-Opaițeni*, Ediție îngrijită: Studiu introductiv, notă asupra ediției, comentarii, glosar, postfață, anexe și album: Vasile I. Schipor, Indice de nume: Rodica Iațencu, Rădăuți, Editura Septentrion, 2009;
- 31) Alexandru Bocănețu, *Istoria orașului Cernăuți pe timpul Moldovei*, Studiu introductiv: prof. univ. dr. Ștefan Purici, Notă asupra ediției și indice de nume: Rodica Iațencu, Cernăuți, Editura Zelena Bukovyna, 2010;
- 32) Tudor Nandriș, *Jurnal de campanie. 1939–1945*, Cuvânt-înainte de Ștefan Purici, prof. dr. al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, Ediție îngrijită, studiu introductiv, note de Iulia Brânză. Indice de nume de Rodica Iațencu, Rădăuți, Editura Septentrion, 2010;
- 33) Dimitrie Vatamaniuc, Constantin Hrehor, *Convorbiri sub scara cu îngeri*, Cuvânt-înainte: acad. Eugen Simion, Iași, Editura Timpul, 2010.
- Alte câteva lucrări sunt tipărite sub egida instituției sau sunt editate de către cercetătorii săi: 1) Mihai Iacobescu, *Din istoria Bucovinei, vol. I (1774–1862). De la administrația militară la autonomia provincială*, București, Editura Academiei Române, 1993; 2) Dragoș Cusiuc, *Zona etnografică Siret*, Suceava, Grupul Editorial „Ion Grămadă”, 2002; 3) Sorin Trelea, *Avifauna Depresiunii Rădăuți*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, Colecția „Publicațiile Societății Ornitologice Române” (17), 2002; 4) Vasile Adăscăliței, *Românitatea de Sus. Repere etnologice*, Ediție îngrijită, Prefață Vasile I. Schipor, Postfață Victor Iosif, Rădăuți, Editura Septentrion, 2004; 5) Mihai Horodnic, *Izvorul Primăverii*, Ediție îngrijită, Prefață Luca Bejenaru, Notă asupra ediției, aprecieri critice, cronologie, bibliografie și anexe Vasile I. Schipor, Indice de nume Elena Cristuș-Pascianuc, Rădăuți, Editura Septentrion, 2004; 6) Ilie Dugan-Opaiț, *Date pentru monografia comunei Cires-Opaițeni*, Ediție îngrijită. Studiu introductiv, notă asupra ediției, comentarii și glosar: Vasile I. Schipor, Indice de nume: Rodica Iațencu, Rădăuți, Editura Septentrion, 2008; 7) Pantelimon Socaciu, *Arboroasa. File din cronică vieții studențești cernăuțene*, Ediție îngrijită, studiu introductiv, indice de nume de Olaru Marian, Rădăuți, Editura Septentrion, 2009.

Și alte probleme ne rețin atenția de-a lungul celor optsprezece ani de activitate editorială. În perioada 1996–2002, cărțile din Colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii” sunt pregătite pentru tipar de autori (2, 3, 6) și de către un redactor extern, selectat pe criterii oculte, care tipărește și difuz

proprie abia din 2002, an în care se tipărește volumul cu numărul 7. Cu acest an, grație inițiativei academicianului Radu Grigorovici, începe un proces anevoios de editare a lucrărilor din colecția proprie în cadrul Centrului pentru Studiul Problemelor Bucovinei și de extindere a proiectului, urmărindu-se, cu destule incoerențe, însă, atragerea fiecărui cercetător în activitatea editorială de carte și chiar apropierea de proiectul de lucru în echipă, cum este cazul lucrărilor tipărite sub numerele 17, 19, 20, 26, 30. În acest domeniu, nu sunt respectate întotdeauna drepturile de proprietate intelectuală și datele comunicate de instituție prin caseta tehnică a exemplarului 1 manuscris (redactor, procesare computerizată, facsimilare, revizie etc.). Este aici cazul lucrărilor cu numerele 13 (Teodor Balan, *Istoria teatrului românesc în Bucovina istorică*, Ediție după manuscrise de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, București, Editura Academiei Române, 2005) și 20 (D. Vatamaniuc, *Bucovina între Occident și Orient. Studii și documente*, Cuvânt-înainte de acad. Ștefan Ștefănescu, București, Editura Academiei Române, 2006). La ultima dintre acestea, aflăm numele editorilor doar dintr-o notă de picior, introdusă în editură la p. 17. La fel se întâmplă la lucrarea tipărită sub numărul 24, Dimitrie Onciul, *Scrieri despre Bucovina și Transilvania și studii lexicografice*, Cuvânt-înainte de academician Radu Grigorovici, Ediție, studiu introductiv, note și comentarii de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, București, Editura Academiei Române, 2010. Aici, numele celui care a pregătit ediția pentru tipar este menționat abia la pagina 24, dar nu se face niciieri menționarea celui care a realizat cele peste 90 de facsimile, așa cum s-a procedat, la Rădăuți, în caseta tipografică fiind introduse, în editură, alte nume. În cazul lucrării de sub numărul 18, *Claudiu Ispescu, mesager al spiritualității românești în Italia*, I. *Correspondență (1926–1942)*, Ediție, prefată și studiu introductiv de D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Notă asupra ediției de Elena Pascaniuc, București, Editura Academiei Române, 2006, în caseta CIP a Bibliotecii Naționale a României este menționată, ca editor, Elena Pascaniuc, dar pe pagina de gardă/coperta interioară menționarea sa se face doar pentru nota asupra ediției, în discordanță cu contribuția reală în pregătirea lucrării pentru tipar. Și în caseta tehnică de aici figurează alte nume, care nu au avut nicio contribuție în pregătirea cărții pentru tipar, la Rădăuți.

Dar problema cea mai gravă dintre toate, izvorâtă, inexplicabil, pentru noi, din lipsa de respect pentru reguli elementare din viața științifică academică și pentru proceduri, obligatorii și nu facultative într-un institut de cercetare al Academiei Române, o reprezintă edițiile-pirat ce se tipăresc sub egida Institutului „Bucovina”. Mai multe lucrări, cum este cazul celei de sub numărul 11 (Petru Bejinariu (coord.), *Familia Ispescu în mișcarea națională din Bucovina*, Cuvânt-înainte de prof. univ. dr. D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, Rădăuți, Editura Septentrion, 2004), dar și al altor trei, de dată mai recentă, toate purtând numărul 34, apar sub sigla Academiei Române și a Institutului „Bucovina”, în mod insidios/fraudulos, fără aprobarea instituției, care se obține prin derularea procedurii instituționalizate (oferă, prezentarea lucrării, referate științifice de specialitate, în care să fie recomandată tipărirea, CV-ul autorului) și fără avizul consiliului științific.

Pentru a veni în sprijinul cercetătorilor, de-a lungul celor optsprezece ani de activitate editorială se fac, treptat, achiziții de instrumente de lucru: dicționare diverse, explicative, etimologice, de sinonime și neologisme, ortografice, ortoepice și de punctuație, bilingve, tematice (precum *Dicționarul general al literaturii române*, vol. I–VI, 2004–2009), istorii, antologii, bibliografii etc., fapt ce se răsfrânge benefic asupra activității editoriale a Institutului. Tot aici trebuie menționate și donațiile, de acest fel, cum este cazul celei venite din partea Dr. Ortfried Kotzian, din Germania, *Brockhaus-Enzyklopädie*, Ediția a XIX-a, vol. 1–25, 1986–1994 (2011).

Și difuzarea tipăriturilor Institutului „Bucovina” înregistrează o oarecare îmbunătățire. Greu, după 2007, „Analele Bucovinei” sunt trimise beneficiarilor interni și externi, în limita tirajelor stabilite periodic, tot mai mici însă de la un an la altul. Aici se înregistrează întârzieri de peste un an la expediție, iar numărul de publicații primite este mult mai mic decât cel al expedițiilor. În bugetul Institutului nu sunt prevăzute și cheltuielile de expediție a „Analelor Bucovinei”. Pentru „responsabilii de număr” de la tomurile „Analelor Bucovinei” este deocamdată mai greu de înțeles faptul că activitatea editorială cuprinde și lucrările de răspândire a publicației, în cadrele mai largi ale preocupărilor inst... varea în ierarhia competenței prof...

Importanța colocviului în viața științifică a Institutului „Bucovina” este de netăgăduit, cu atât mai mult cu cât: – această încă firavă construcție se află într-o obscură localitate de provincie, lipsită de viață și tradiție academică, sortită unui destin marginal prin voia multor factori ce acționează arbitrar, uneori și discreționar, confruntându-se cu o precaritate îngrijorătoare a surselor și resurselor; – Institutul „Bucovina” nu are dreptul de a conduce doctorate și niciun cercetător de-al său nu este cuprins în vreo formă de perfecționare post-doctorală; – în Institutul „Bucovina” nu există interes pentru participarea la mari manifestări, naționale și internaționale, organizate în provincie sau/și dincolo de hotarele ei; – la Rădăuți, până și înscrierea, cu o contribuție oarecare – referat, co-referat, recenzie etc. – în programul colocviilor trimestriale proprii reprezintă pentru unii cercetători o povară ori o problemă minoră.

În formatul gândit de noi, colocviile Institutului „Bucovina” al Academiei Române ar putea acoperi un registru larg de probleme. Neinteresate, în niciun fel, de imagine în spațiul de consum al micului târg provincial, colocviile noastre ar putea deveni, totuși, un cadru elevat în care se dezbate, *sine ira et studio*, problemele adevărate ale instituției, exclusiv din dorința creșterii prestigiului acesteia.

În zilele de 10 și 11 noiembrie 2011, Institutul „Bucovina” al Academiei Române organizează Conferința științifică internațională „Bucovina și bucovinenii în secolul al XIX-lea. Tradiționalism și modernitate”. Reuniunea reprezintă, în același timp, cea de a XIX-a sesiune anuală de referate și comunicări științifice a instituției, închinată centenarului nașterii academicianului Radu Grigorovici sub auspiciile unui motto generos, preluat din opera savantului bucovinean închinată provinciei sale natală: „Am găsit în examinarea critică a trecutului Bucovinei și în întâlnirile frecvente cu frumusețile și oamenii ei o satisfacție în care se sintetizează cele două laturi, cea rațională și cea emotivă ale omului ce sunt, care mă subjugă complet. Gândul că această contribuție la cunoașterea adevărului despre trecutul Bucovinei ar putea ajuta câtuși de puțin la supraviețuirea virtuților acestei regiuni născute din valurile Istoriei, mă face să sper că nu irolesc anii care mi-au fost dăruți” (1996).

Joi, 10 noiembrie, începând cu ora 10,00, în Sala de Conferințe de la Gerald's Hotel, Rădăuți are loc deschiderea oficială a lucrărilor conferinței, urmată de vernisarea Expoziției „Mărturii documentare privind stabilimentele balneoclimaterice ale Bucovinei”. Inițiator de proiect și prezentare: Simona Palagheanu, șef serviciu la SJSAN. În aceeași zi, începând cu orele 11,000, într-o secțiune distinctă a reuniunii, sunt prezentate comunicările: D. Vatamaniuc, membru de onoare al Academiei Române, *Academicianul Radu Grigorovici – de la fizică la istoria Bucovinei*; dr. Ortfried Kotzian, director HDO, München, Germania, *Radu Grigorovici (1911–2008) – Ein Leben für die Bukowina* [O viață pentru Bucovina]; Manfred Rehbinder, director științific al Institutului European de Psihologia Dreptului, Zürich, Elveția, *Radu Grigorovici – un învățat cu rădăcini în Bucovina*; dr. Nadia-Ruxandra Mezincescu, secretar științific, Secția de științe fizice a Academiei Române, *Academicianul Radu Grigorovici – o pildă de înțelepciune și curaj*; Natalia Masijan, Arhivele Statului, Cernăuți, Ucraina, *Die Spuren der hervorragenden Persönlichkeit von Georg Grigorovici in den Beständen des Czernowitzer Staatsarchives* [Mărturii ale personalității remarcabile a lui George Grigorovici în fondurile Arhivei de Stat din Cernăuți]; dr. Rodica Marchidan, București, *Documente private la Bucovina cercetate de fizicianul Radu Grigorovici*; dr. Andrei Devenyi, Institutul Național pentru Fizica Materialelor, București, *Moștenirea lăsată de Magistrul meu Radu Grigorovici*; CS I dr. Mihai Popescu, Centrul de Studii Avansate în Fizică al Academiei Române, *Radu Grigorovici: Omul*; CS III drd. Vasile I. Schipor, secretar științific al Institutului „Bucovina” al Academiei Române, Rădăuți, *Academicianul Radu Grigorovici și cercetarea științifică din Bucovina după 1989*; CS III dr. Rodica Iațencu, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, *Contribuții ale academicianului Radu Grigorovici privind cunoașterea istoriei Bucovinei*; prof. Petru Bejinariu, Rădăuți, *Implicarea fizicianului român Radu Grigorovici în viața cultural-științifică a Bucovinei*; Dumitru Teodorescu, director al cotidianului „Crai nou”, Suceava, *Academicianul Radu Grigorovici*. Susținerea comunicărilor este urmată de prezentarea unui proiect inedit, *Czernowitz Art Gallery. In piam memoriam acad. Radu Grigorovici* (Vasile I. Schipor), de vernisarea Expoziției „Dezvoltarea edilitară în Bucovina la sfârșitul secolului XIX” de către artiștii de proiect și prezentare: Clau

În după-amiaza aceleiași zile, susțin comunicări: dr. Ștefan Purici, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, *Autonomia ținutului în discursul și acțiunea politică a românilor bucovineni (până la 1861)*; Otto Hallabrin, director executiv la Bukowina-Institut din Augsburg, Germania, *Die Administration der Bukowina während ihrer Selbständigkeit* [Administrația Bucovinei în perioada autonomiei]; CS I dr. Mihai-Ștefan Ceaușu, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iași, *Raporturi politice dintre naționalitățile din Bucovina în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea*; conf. univ. dr. Florin Pintescu, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, *Particularitățile mișcării politice a românilor bucovineni la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*; dr. Ilie Luceac, Cernăuți, Ucraina, *Rolul familiei Hurmuzaki în procesul de modernizare al societății românești din Bucovina secolului al XIX-lea*; lector dr. Harieta Mareci-Sabol, Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, *Imaginând copilăria. Inocența vârstei captată în fotografii și ilustrate poștale*; drd. Ligia-Maria Fodor, consilier, ANIS București, *Rolul școlilor reale în formarea tinerilor din Bucovina habsburgică*; CS I dr. Cătălin Turliuc, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iași, *Naționalism și minorități în România interbelică*; dr. Ion Mareș, Complexul Muzeal „Bucovina”, Suceava, *Datarea Bisericii „Sfântul Nicolae” din Suceava*; dr. Liviu Papuc, șef de serviciu B.C.U. „Mihai Eminescu” Iași, *Un militant căzut în uitare: Dr. Emlilian Slușanschi – 95 de ani de la moarte*.

Prima zi a lucrărilor conferinței se încheie cu un semnal editorial și dezbateri.

Vineri, 11 noiembrie 2011, lucrările conferinței continuă cu prezentarea comunicărilor: dr. Constantin Ungureanu, Institutul de Istorie al Academiei de Științe al Republicii Moldova, Călin Pantea, Oradea, *Recensămintele populației Bucovinei din anii 1880–1910, 1930*; CS drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, *Considerații privind evoluția presei în monarhia habsburgică (1848–1868)*; Mircea Irimescu, președinte al Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, *Nașterea unei forme de apărare comunitară: Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina*; CS Elena Pascaniuc, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, *Valorificarea culturii populare din Bucovina în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Repere, personalități, metode*; etnograf Mihai Camilar, Gura Humorului, *Preotul Simeon Cobilanschi (1842–1910), un luminător al țărâniei bucovinene*; CS Luzian Geier, Bukowina-Institut Augsburg, Germania, *Un gravor și designer din Bucovina: rudele sale din Vest și Est. În memoria artistului plastic profesor Hubert Woyty-Wimmer, născut în urmă cu 110 ani la Rădăuți*; dr. Doina Iavni, arhivist, SJSAN, *Nicolai Grămadă (1892–1961). Contribuții biografice*; CS III drd. Vasile I. Schipor, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, *Viață, societate și tradiție intelectuală în Bucovina la mijlocul secolului al XIX-lea* (I); CS dr. Marian Olaru, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, *Literatură, identitate națională și cenzură în Bucovina. Studiu de caz*; CS III dr. Ovidiu Bătă, Institutul „Bucovina”, Rădăuți, *Bucovina și bucovinenii în cuvânt și imagine la sfârșitul secolului al XIX-lea*.

Și comunicările prezentate în cea de a doua zi sunt urmate de un semnal editorial și concluzii. Sponsori ai manifestării sunt: Gerald's Hotel, Rădăuți; Magic Advertising SRL, Rădăuți; SC „Urianus” SRL, Rădăuți; Societatea Anonimă Română, iar instituție parteneră în organizarea workshop-ului consacrat centenarului nașterii academicianului Radu Grigorovici, Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina.

Pentru tema în discuție, de importanță sunt observațiile critice referitoare la manifestările științifice organizate de Institutul „Bucovina” al Academiei Române în 2011, precum și propunerile făcute mai ales de către participanții la sesiunea din 10–11 noiembrie. Le consemnăm, în cele ce urmează, având convingerea că rostul colocviilor, simpoziunelor, conferințelor și congreselor în viața științifică a Institutului este unul fundamental: – organizarea workshop-urilor (înțelese ca „school-seminar”) dintr-o perspectivă academică, în filosofia căreia rolul chairman-ului și a vice-chairman-ului să fie integrat într-o pedagogie de succes a Institutului, privit exclusiv ca instituție a modernității; – alocarea unui spațiu mai mare dezbaterii științifice, prin cultivarea, în mod sistematic, a spiritului critic, prin stimularea gândirii critice în cercetarea istoriografică și emanciparea continuă a discursului istoriografic; – organizarea unei secțiuni speciale pentru comunicarea concluziilor desprinse în urma activităților din workshop (school-seminar), sistematizarea observațiilor critice și organizarea manifestărilor în

de protocol agreed, încheiat cu instituții similare și cu societăți culturale de tradiție din țară și de peste hotare, pentru o mai bună valorificare a patrimoniului Bucovinei; – încurajarea deschiderilor spre forme noi, moderne de colaborare, izvorâte dintr-un interes structural pentru cercetarea temeinică, bazată pe „bucuria de a lucra” în echipa construită inteligent și „bucuria de a fi parteneri” într-un proiect de cercetare științifică menit să zidească și să adune energiile creatoare ale cercetătorilor cu dragoste de meserie, motivați de convingeri/sentimente profunde și de idealuri înalte, neinteresăți doar de sinecură și de supraviețuirea proprie în orizontul provinciei; – orientarea cercetării spre domenii deficitare în cercetarea curentă: istoria instituțiilor, viața privată, graiul din Bucovina la confluența „culturilor în dialog”, istoria familiilor, cercetarea istoriei Bucovinei și a istoriei Basarabiei în paralel, valorificarea documentelor de arhivă existente în țară și în străinătate, prin realizarea unor ediții critice utile cercetării științifice, societatea civilă în Bucovina istorică, organizarea unor ateliere de lucru pe specialități etc. Toate acestea, dar și altele câteva, sunt privite de către unii participanți la conferința din 10-11 noiembrie 2011 din perspectiva modernizării și a creșterii competitive a activității de cercetare desfășurate în cadrul Institutului „Bucovina” al Academiei Române. O problemă adusă în discuție aici, fără a fi suficient clarificată, însă, privește „pericolul periferizării” Institutului „Bucovina” din perspectiva tendințelor și orientărilor mai noi, survenite în viața academică a provinciei, atât în regiunea Cernăuți, cât și în județul Suceava (post 2007). Din această perspectivă, ar trebui (re)gândită și strategia de cercetare științifică a Institutului „Bucovina”, care, mai ales în perioada 2007–2012, stă sub semnul unui îngrijorător provizorat, oscilând între proiectul ambițios (elaborarea *Enciclopediei generale a Bucovinei*, vol. I–XII) și proiectul de conjunctură, impus sub presiune entropică, minor și incoerent, lipsit de finalitate.

Vasile I. Schipor